

Український державний університет залізничного транспорту

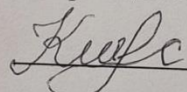
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

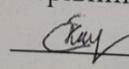
**Особливості обліку витрат та їх аналіз з формуванням напрямів
удосконалення обліку (на прикладі структурного підрозділу залізниці)**

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи магістра

МРЕ. 300.02.02 ПЗ

Розробила студентка групи 215-ОАО-324
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
(роботу виконано самостійно, відповідно
до принципів академічної доброчесності)

 _____ Суміна К.О.

Керівник: професор, д-р екон. наук
 _____ Кірдіна О.Г.

Рецензент: професор, докт. екон. наук
_____ Обруч Г.В.

2026

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра фінанси, облік і аудит

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік, аудит і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувачка кафедри,
професор, д-р екон. наук

 О.Г.Кірдіна

«03» жовтня 2025 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Суміній Катерині Олексіївні

1 Тема «Особливості обліку витрат та їх аналіз з формуванням напрямів удосконалення обліку (на прикладі структурного підрозділу залізниці)»

керівник Кірдіна Олена Григорівна, д-р екон. наук, професор затверджені розпорядженням по економічному факультету від «27» лютого 2025 року №62/25.

2 Строк подання студентом закінченої роботи «10» січня 2026 року.

3 Вихідні дані: підібрати законодавчі акти і нормативні документи з теми кваліфікаційної роботи; вивчити і узагальнити монографічну, наукову, навчальну літературу щодо теми дипломної роботи; ознайомитися і підібрати сучасні публікації з теми роботи в наукових журналах й інших періодичних виданнях; зібрати, узагальнити, проаналізувати фінансову, статистичну, економічну інформацію про об'єкт дослідження, аналіз витрат з формуванням напрямів удосконалення обліку.

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретичні основи щодо поняття витрат, згідно економічним

теоріям, провести фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства для чого охарактеризувати та дослідити основні показники діяльності. Бухгалтерський облік витрат на обраному підприємстві. Аналіз витрат і формування напрямів підвищення ефективності їх обліку.

5 Перелік графічного матеріалу: Визначення витрат за різними джерелами, аналіз активу та пасиву балансу підприємства аналіз ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості, аналіз фінансових результатів, рентабельності, аналіз витрат підрозділу, аналіз структури витрат за елементами.

6 Дата видачі завдання «03» жовтня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Терміни виконання етапів	Примітка
Вибір теми та її затвердження	03.10.2025	
Підбір літератури та статистичних матеріалів	01.10.2025 – 10.10.2025	
Консультація з керівником щодо організації роботи	12.10.2025	
Огляд джерел інформації	13.10.2025 – 20.10.2025	
Написання чернетки першого розділу дипломної роботи	21.10.2025 – 11.11.2025	
Аналітична обробка інформації та написання чернетки другого розділу роботи	12.11.2025 – 30.11.2025	
Обробка матеріалу для написання аналітичних розрахунків третього розділу роботи	1.12.2025 – 30.12.2025	
Передзахист на кафедрі. Кінцеве оформлення роботи	10.01.26	

Студент Київ Суміна К.О.

Керівник Київ Кірдіна О.Г.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра включає в себе 19 слайдів презентації, 96 аркушів пояснювальної записки формату А4, що містить 8 рисунків, 27 таблиць, 44 літературних джерела.

Актуальність теми. Залізничний транспорт займає провідне місце в економіці України, забезпечуючи значну частку вантажних і пасажирських перевезень. Разом з тим галузь характеризується високою матеріало - та енергомісткістю, значними витратами на утримання інфраструктури та ремонт рухомого складу, тому особливо актуальним є питання організації належного обліку витрат, що дозволяє забезпечити прозорість фінансової інформації, обґрунтованість тарифів та своєчасне прийняття управлінських рішень.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліку витрат на залізничному транспорті.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти бухгалтерського обліку й аналізу витрат структурного підрозділу залізниці з метою удосконалення облікового забезпечення управління.

Об'єктом дослідження є процес організації бухгалтерського обліку й аналізу витрат структурного підрозділу залізничного транспорту.

Методи дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, групування, економіко-статистичні методи, методи порівняння та узагальнення, систематизація і класифікація; абстрактно-логічний.

Інформаційною основою дослідження стали теоретичні висновки і узагальнення українських та зарубіжних вчених, що містяться у монографічній, спеціальній та періодичній літературі. Для написання роботи використовувались статутні документи, фінансова, податкова, статистична звітність філії, первинні документи, облікові реєстри, необхідні для ведення обліку витрат у структурному підрозділі залізниці.

Ключові слова: ВИТРАТИ, ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ВИТРАТИ, ВИРОБНИЧА СОБІВАРТІСТЬ, СОБІВАРТІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ, ЕЛЕМЕНТ ВИТРАТ, СТАТТЯ ВИТРАТ, ФІНАНСОВІ ВИТРАТИ.

ABSTRACT

The master's qualification work includes 19 presentation slides, 96 sheets of explanatory notes in A4 format, containing 8 figures, 27 tables, 44 literary sources.

Relevance of the topic. Railway transport occupies a leading place in the economy of Ukraine, providing a significant share of freight and passenger transportation. At the same time, the industry is characterized by high material and energy intensity, significant costs for infrastructure maintenance and rolling stock repair, therefore, the issue of organizing proper cost accounting is particularly relevant, which allows ensuring transparency of financial information, reasonableness of tariffs and timely adoption of management decisions.

The purpose of the study is to substantiate the theoretical foundations and develop practical recommendations for improving cost accounting in railway transport.

The subject of the study is the theoretical, methodological and practical aspects of accounting and cost analysis of the structural unit of the railway in order to improve the accounting support of management.

The object of the study is the process of organizing accounting and cost analysis of the structural unit of railway transport.

Research methods: analysis and synthesis, induction and deduction, grouping, economic and statistical methods, methods of comparison and generalization, systematization and classification; abstract-logical.

The information basis of the study was the theoretical conclusions and generalizations of Ukrainian and foreign scientists contained in monographic, special and periodical literature. The statutory documents, financial, tax, statistical reporting of the branch, primary documents, accounting registers necessary for keeping records of costs in the structural unit of the railway were used to write the work.

Keywords: COSTS, OPERATING COSTS, PRODUCTION COSTS, COSTS OF SALE, COSTS ELEMENT, COST ITEM, FINANCIAL COSTS.

Зміст

Вступ	8
1 Теоретичні засади формування інформації про витрати	12
1.1 Економічна сутність витрат, їх класифікація та методи калькулювання	12
1.2 Загальна характеристика служби локомотивного господарства та особливості його діяльності	22
Висновки до першого розділу	44
2 Бухгалтерський облік витрат служби локомотивного господарства	48
2.1 Нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування витрат в Україні	48
2.2 Формування виробничої собівартості перевезень	50
2.3 Синтетичний облік виробничих витрат служба локомотивного господарства	54
2.4 Облік загальновиробничих витрат та порядок їх розподілу	55
2.5 Облік адміністративних витрат	57
2.6 Облік витрат на збут	60
2.7 Облік інших операційних витрат	62
2.8 Облік фінансових витрат	64
2.9 Облік інших витрат	66
2.10 Відображення витрат у фінансовій звітності	68
2.11 Облік витрат згідно Податкового кодексу	69
Висновки до другого розділу	74

					МРЕ 300.02.02 ПЗ			
Ізм.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата				
Разробив		Суміна К.О.			Особливості обліку витрат та їх аналіз з формуванням напрямів удосконалення обліку (на прикладі структурного підрозділу залізниці)	Літ.	Лист	Листів
Перевішив		Кірдіна О.Г.					6	96
Рецензія		Обруч Г.В.				УкрДУЗТ		
Н. Контр.		Тройнікова О.М.						
Затвердив		Кірдіна О.Г.						

3 Аналіз витрат і формування напрямів підвищення ефективності їх обліку	77
3.1 Аналіз динаміки і структури витрат служби локомотивного господарства за видами діяльності	77
3.2 Аналіз динаміки і структури елементів операційних витрат	79
3.3 Напрями вдосконалення обліку витрат на залізничному транспорті	84
Висновки до третього розділу	87
Висновки	89
Перелік використаних джерел	93
Додатки	97

					ПЗ	Арк.
						7
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Перелік використаних джерел

- 1 Бірюков Є. І., Гарафонов О. І., Худолей В. І. Управління витратами аграрного підприємства в умовах цифрових трансформацій. *Economic synergy*. 2023. Вип. 2 (8). С. 48-61.
- 2 Бурачек І. В., Іщук В. А. Еволюція концепцій управління витратами підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. № 13. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/63.pdf.
- 3 Дикань В. Л., Обруч Г. В. Особливості формування та впровадження системи реінжинірингу бізнес-процесів на підприємствах в умовах їх цифрової трансформації. *Управління економічними системами та процесами в умовах глобалізаційних трансформацій: колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Х.*: Видавництво Іванченка І.С., 2020. С. 248-257.
- 4 Каличева Н. Є., Масан В. В., Сафронов О. Е. Хмарні технології як інструмент забезпечення конкурентного розвитку підприємств залізничного транспорту. *Підприємництво та інновації*. 2021. Вип. 20. С. 51-55.
- 5 Латишева О. В., Касьянюк С. В., Голубова І. В., Хаджийський Є. А. Витрати підприємства: можливості управління та оптимізації на основі функціонального моделювання та перепроєктування бізнес-процесів. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2. С. 67-72.
- 6 Литовченко О. Ю. Управління витратами на підприємстві: теоретичний аспект. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 31. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/47.pdf.
- 7 Македон В. В., Байлова О. О. Планування і організація впровадження цифрових технологій в діяльність промислових підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2023. Вип. 47. С. 16-26.
- 8 Марценюк Л. В. Розрахунок витрат та прибутку на утримання та

обслуговування вузькоколіїної туристичної лінії. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 11. С. 41-49.

9 Михайленко О. В., Скоморохова С. Ю., Лесик Т. Г. Управління витратами і цінова політика підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. 2017. Вип. 27. Ч. 3. С. 116-120.

10 Мінєнкова О. В. Аналіз сучасних аналітичних методів управління діяльністю підприємства. Бізнес-Інформ. 2015. № 9. С. 415-420.

11 Нагорна І. В., Галкіна Ю. Ю. Шляхи оптимізації витрат підприємства на прикладі ПрАТ «Українська залізниця». Бізнес інформ. 2020. № 11. С. 282-287.

12 Топоркова О. А., Половинка Л. С. Витрати залізничного транспорту – управлінський аспект. Проблеми економіки транспорту. 2013. Вип. 6. С. 61-67.

13 How industrial companies can cut their indirect costs-fast. mckinsey.com : website. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/automotive-and-assembly/our-insights/how-industrial-companies-can-cut-their-indirect-costs-fast>.

14 Податковий кодекс України [Текст]: офіційний текст: станом на 23.12.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - N 13-14, N 15-16, N 17, ст.112.

15 Статут залізниць України [електронний ресурс]: [постанова Кабінету Міністрів України від 6 07. 1998 р. № 457]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF>

16 Бенько, М.М. Інформаційні системи і технології в обліку [Текст]: навчальний посібник для вузів / М.М. Бенько. – К.: КНТЕУ, 2006. – 362 с.

17 Білуха, М.Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит [Текст] / М.Т. Білуха. – К.: Українська академія оригінальних ідей, 2005. – 888 с.

18 Бондар І. Ю. Управління витратами виробництва та собівартістю продукції [Текст]:навч.посіб./за ред. І. Ю. Бондар, В. І. Пахомов. - К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2007,-65с.

19 Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік. [Текст]: підруч./за ред. Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, К. М. Малюга, Л. В. Чижевська. - Ж.: ПП „Рута, 2002. - 480 с.

20 Голов С.Ф. Управлінський облік [Текст]: підруч./за ред. С. Ф. Голов.-К.: Либра, 2004.-704с.

21 Грещак М. Г. Управління витратами [Текст]: Навч. посіб./за ред. М. Г. Грещак, О. С. Коцюба. - К.: КНЕУ, 2002.

22 Давидович І. Є. Управління витратами [Текст]: навч. посіб./за ред. І. Є. Давидович. - К.: Центр учбової літератури, 2008.

23 Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник [Текст]: підруч./за ред. А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів: Видавництво Національного університету „Львівська політехніка”, 2005. – 714 с.

24 Методичні рекомендації з ведення бухгалтерського обліку в структурних підрозділах вагонного господарства № 191 – ЦЗ [Текст]. – К.: Укрзалізниця, 2007. – 306с.

25 Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті [Текст]: затверджені наказом Мінтрансу від 05.02.2001 р. №65.

26 Мочерний С. В. Економічна теорія [Текст]: посібник/за ред. С. В. Мочерний. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 656 с. Номенклатура витрат по основній діяльності підприємств залізничного транспорту України [Текст]: Державна адміністрація залізничного транспорту України. - Київ, - 2009.

27 Панасюк В.М. Витрати виробництва: управлінський аспект [Текст]: підруч./за ред. В. М. Панасюк. - Тернопіль Астон, 2005. – 348 с.

28 Пасічник В. І. Управління економікою експлуатаційної роботи залізниці України [Текст]: навч. посіб./за ред. І. В. Пасічник. – К.: Основа, 2005. – 367с.

29 План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій залізничного транспорту України [Текст]: Затверджений наказом Укрзалізниці від 19.01.2000 р. № 17 – Ц.

30 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», затверджене Наказом Мінфіну від 18.10.99 р. № 242.

31 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене Наказом Мінфіну від 08.10.99 р. № 237.

32 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене Наказом Мінфіну від 29.11.99 р. № 290.

33 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене Наказом Мінфіну від 31.12.99 р. № 318.

34 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 17 «Податок на прибуток», затверджене Наказом Мінфіну від 28.12.2000 р. № 353.

35 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затверджене Наказом Мінфіну від 28.04.2006 р. № 415.

36 Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27. Окрема фінансова звітність від 30.06.2017 р.

37 Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1. Подання фінансової звітності від 30.06.2017р.

38 Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16. Основні засоби від 29.06.2017 р.

39 Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» від 30.06.2017 р.

40 Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 23 (МСБО 23). Витрати на позики від 30.06.2017р .

41 Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 Нематеріальні активи від 30.06.2017 р.

42 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Текст]:закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями

43 Про залізничний транспорт [Текст]:закон України від 04.07.1994 р. № 237/96 – ВР.

44 Про перелік робіт (послуг), що належать до основної діяльності залізничного транспорту та порядок розподілу доходних надходжень від основної діяльності залізничного транспорту [Текст]:постанова кабінету міністрів України від 16.02.1998 р. № 173.